

СЕКЦІЯ 5. ФАРМАЦЕВТИЧНІ ТА ХІМІЧНІ ІННОВАЦІЇ: НОВІ ГОРИЗОНТИ ДЛЯ ФАРМАКОЛОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Христина Юхно

Науковий керівник – викладач **Алла
Пархомчук**

Луцький базовий фаховий медичний
коледж КЗВО «Волинський медичний
інститут»

МОБІЛЬНІ АПТЕЧНІ ПУНКТИ ЯК ІННОВАЦІЙНА МОДЕЛЬ ФАРМАЦЕВТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ

Постановка проблеми. У сучасних умовах доступ до якісного та своєчасного фармацевтичного забезпечення залишається серйозною проблемою для значної частини населення, особливо у віддалених сільських районах, зонах бойових дій, тимчасово окупованих територіях, а також у місцях з обмеженою інфраструктурою. Основні аспекти проблеми:

1. Недостатня кількість стаціонарних аптек у сільській місцевості або зонах надзвичайних ситуацій, що обмежує доступ до медикаментів.

2. Низька мобільність малозахищених верств населення (пенсіонерів, осіб з інвалідністю), які не мають змоги самостійно добиратись до аптек у великих населених пунктах.

3. Потреба у гнучкій системі постачання медикаментів в умовах надзвичайних ситуацій (війна, стихійні лиха, пандемії).

4. Регуляторні та логістичні труднощі впровадження мобільних аптек, зокрема питання ліцензування, забезпечення холодового ланцюга, захисту персоналу та безпеки препаратів.

У відповідь на зазначені виклики постає потреба у створенні мобільних аптечних пунктів (МАПів) як альтернативної форми організації фармацевтичного обслуговування населення.

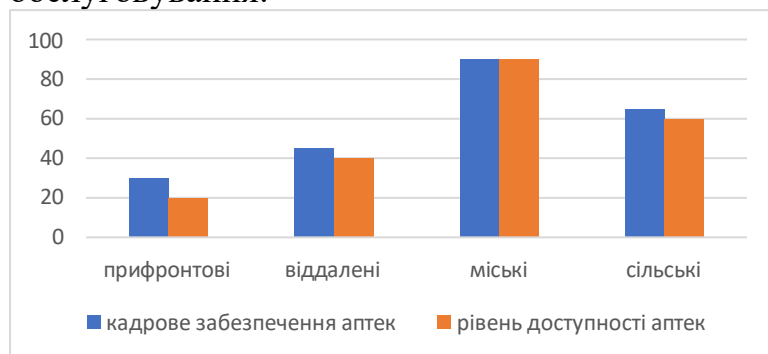
Актуальність дослідження полягає у необхідності вивчення ефективності, організаційних моделей і впливу мобільних аптечних пунктів на доступність лікарських засобів, з метою формування дієвих рішень для розвитку рівного доступу населення до фармацевтичної допомоги.

Мета дослідження. Аналіз доцільності, ефективності та можливостей впровадження мобільних аптечних пунктів як засобу покращення доступу населення до лікарських засобів у віддалених, кризових та прифронтових регіонах.

Результати дослідження. Фармацевтичне обслуговування у важкодоступних районах України характеризується рядом серйозних проблем: нерівномірне територіальне розміщення аптек, високий рівень транспортної ізолюваності, закриття аптек через економічну нерентабельність, проблеми з доставкою медикаментів, недостатній кадровий ресурс. Ці чинники в сукупності створюють небезпеку для життя і здоров'я людей, позбавляючи їх доступу до

базових медикаментів - як у повсякденних умовах, так і під час екстрених ситуацій.

Ось діаграма, які візуалізує окремі аспекти проблем аптечного обслуговування:

Діаграма. Візуалізація кадрового забезпечення та рівня доступності аптек по Україні

Діаграма демонструє нерівномірність у забезпеченні кадрами аптек по Україні та підкреслює територіальну нерівність у фармацевтичному обслуговуванні.

Таким чином, в серпні 2023 року стартував пілотний проект по створенню мобільних аптечних пунктів, який став стратегічним рішенням для

подолання прогалин у фармацевтичному забезпеченні громад. Окрім забезпечення населення ліками, здійснюється психологічна допомога пацієнтам на окупованих та деокупованих територіях. Робочі аптечні пункти у певному регіоні можна також знайти на дашборді «Електронна карта місць відпуску лікарських засобів за Е-рецептом».

Урядова постанова № 809 від 4 серпня 2023 р. врегулювала створення МАПів, визначивши вимоги до транспорту та персоналу, що дозволило масово впроваджувати їх у селах.

Етапи дослідження:

1. проведено аналіз прикладів реалізації впровадження МАПів у різних регіонах держави [2,4]. Станом на липень 2024 року МАПи функціонували в 9 областях України, а вже у жовтні 2024 року проектом охоплено щонайменше 12 областей України, це понад 600 населених пунктів. За останніми даними сайту Державної служби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками станом на 20.02.2025 року МАПи функціонують у щонайменше 15 областях України, обслуговуючи близько 644 населених пункти. Географічний розподіл аптечних закладів і точок обслуговування: Харківська область: три МАПи обслуговують понад 101 населений пункт, зокрема в Купянському, Чугуївському, Ізюмському та Харківському районах; Сумська область: МАПи охоплюють 70 населених пунктів, включаючи 15 сіл Роменського району; Херсонська область: МАПи обслуговують 53 населені пункти, переважно в прифронтових районах; Чернівецька область: МАПи відвідують 15 сіл, зокрема в Кіцманській, Ставчанській та Веренчанській громадах; Запорізька область: три МАПи обслуговують 6 населених пунктів у Запорізькому районі; Полтавська область: перший МАП розпочав роботу в січні 2025 року, обслуговуючи 15 населених пунктів у Карлівському та Решетилівському районах; Волинська область: два МАПи обслуговують 13 сіл у Луцькому та Камінь-Каширському районах; Миколаївська область: два мобільні аптечні пункти, які обслуговують 54 населені пункти в девяти територіальних громадах; Чернігівська область: три МАПи забезпечують 103 населені пункти; Черкаська область: два МАПи

забезпечують понад 200 сіл та селищ, інші області: МАПи також функціонують у Київській, Львівській, Житомирській, Рівненській, Тернопільській та Одеській областях.

2. проведено оцінку ефективності роботи МАПів в Україні з використанням статистичних даних офіційних сайтів [1,5], які дозволили виявити соціальний, медичний і логістичний ефект від їх впровадження. Нижче подано ключові аспекти ефективності МАПів:

- залучення нових пацієнтів: за даними Національної служби здоров'я України, завдяки роботі МАП до програми отримання ліків та медичних послуг вдалося долучити 700 тисяч нових пацієнтів. Це свідчить про значне розширення доступу до фармацевтичної допомоги для населення, яке раніше було обмежене у можливості отримувати необхідні медикаменти;

- покращення доступності медикаментів: мобільні аптеки відпускають лікарські засоби як за рецептом, так і безрецептурні, а також ті, що підлягають реімбурсації за урядовою програмою «Доступні ліки», тобто їх вартість повністю або частково покриває держава (опрацьовано більш ніж 5000 електронних рецептів);

- зменшення нерівності в доступі до ліків: проєкт охоплює понад 21 740 сільських населених пунктів, де раніше доступ до ліків був обмежений або відсутній.

Висновки. Актуальність впровадження мобільних аптечних пунктів підтверджується необхідністю забезпечення фармацевтичної допомоги у сільських та прифронтових регіонах, де відсутні стаціонарні аптечні заклади або доступ до них обмежений. Досліджено, що МАПи є інноваційною формою надання фармацевтичних послуг, що поєднує гнучкість, оперативність та здатність адаптуватися до змінних умов (зокрема, у період надзвичайних ситуацій або воєнного стану). Впровадження мобільних аптек сприяє зниженню соціальної нерівності, забезпечуючи доступ до життєво необхідних ліків вразливим верствам населення. Водночас встановлено, що функціонування мобільних аптечних пунктів потребує належної логістичної організації, кваліфікованого персоналу та суворого дотримання фармацевтичних стандартів. Подальші дослідження доцільності та ефективності таких форм обслуговування населення є необхідними для вдосконалення системи охорони здоров'я в умовах децентралізації та реформ.

Список використаних джерел

1. Аптека.ua. (2025). *Мобільні аптеки як інструмент реалізації державної політики у сфері фармацевтичної допомоги*. <https://www.apteka.ua>
2. Державна служба з лікарських засобів та контролю за наркотиками. (2024). *Огляд аптечної мережі в Україні*. <https://www.dls.gov.ua>
3. Інтерфакс-Україна. (2025). *МОЗ планує масштабування мобільних аптечних пунктів на всі регіони*. <https://interfax.com.ua/news/pharmacy/1069903>
4. Міністерство охорони здоров'я України. (2024). *Мобільні аптечні пункти в системі охорони здоров'я: сучасний стан і перспективи розвитку*. <https://moz.gov.ua>

5. Національна служба здоров'я України. (2023–2025). *Інформаційні бюлетені щодо програми «Доступні ліки» та роботи мобільних аптек.* <https://nszu.gov.ua>

Іванна Баглик

Науковий керівник – викладач **Андріан Марченко**

Луцький базовий фаховий медичний коледж КЗВО «Волинський медичний інститут»

АПТЕКА В СМАРТФОНІ. ПЕРСПЕКТИВИ ЕЛЕКТРОННОЇ ФАРМАЦІЇ

Постановка проблеми

Використання електронних джерел та засобів спілкування, надання інформації та послуг, знаходять все більше місце у нашому житті, особливе значення має використання електронних джерел та засобів при отриманні (наданні) медичних та фармацевтичних послуг. При цьому, існують як перевага так ризики використання подібних методів.

Мета дослідження

Обґрунтувати переваги використання окремих елементів електронної фармації під час забезпечення фармацевтичних (медичних) послуг в онлайн-режимі.

Методи дослідження

У ході дослідження були використані публікації фахових наукових джерел. У роботі використано системний підхід, контент-аналіз, методи порівняння, узагальнення, декомпозиції, бібліосемантичний та структурно-логічний.

Актуальність теми

Електронний рецепт, онлайн-опитування, онлайн-інструкції як засоби отримання фармацевтичних послуг мають тенденцію до збільшення уваги, як серед способів надання фармацевтичними (медичними) організаціями споживачу медичної інформації (пошуку наявності ліків в аптеці, інформації про застосування ліків), способів отримання права на купівлю ліків (е-рецепт, участь у програмах реїмбурсації), так і у зворотному напрямку: визначення споживацьких уподобань фармацевтичними (медичними) організаціями, з метою оптимізації надання відповідних послуг [1].

Електронний рецепт у медицині. Електронний рецепт є важливим кроком системи охорони здоров'я. Впровадження цієї технології має на меті полегшити процес призначення та отримання ліків як для лікарів, так і для пацієнтів [2].

Переваги електронного рецепта: зручність – пацієнти можуть отримувати рецепти без необхідності відвідувати лікаря особисто, що особливо зручно для хронічних хворих; точність – зменшується ризик помилок, пов'язаних із розшифровкою почерку лікарів; контроль – лікарі можуть легко відстежувати історію призначень пацієнта, що сприяє кращому контролю над лікуванням;